

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 260-1931)

Originalt emne

Gader

Gader/Anlæg og Istandsættelse af Gader og Veje

Jorder

Jorder/Kommunens Jorder i Almindelighed

Uddrag fra byrådsmødet den 25. juni 1931 - side 1

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 260-1931)

Indstilling fra Brolægningsudvalget angaaende Licitationstilbud paa Jordarbejdet ved Harald Jensens Plads, Ringgaden m. m.

Andr. Bitsch og Fogh Mogensen indstiller, at Arbejdet udføres med Haandkraft og overdrages den lavest bydende, Entreprenør Beckgaard, Horsens, for 52900 Kr.

J. R. Fanger og Rasmus Rasmussen indstiller, at Arbejdet udføres med Maskinkraft og overdrages den lavest bydende, Hoffmann & Sønner for 44500 Kr.

Andr. Bitsch henviste til Indstillingen, som Brolægningsudvalget mod Sædvane ikke var enige om. Der forelaa forskellige Tilbud paa Gravning med Haandkraft og Maskinkraft, og det var ikke underligt, at det sidste var det billigste, idet flere Firmaer havde Maskiner liggende, som ikke var i Brug. At udføre Arbejdet med Haandkraft vilde koste 8000 Kr. mere, men Flertallet saa saaledes derpaa, at det var tvivlsomt, Kommunen vilde spare de 8000 Kr. ved at tage det billigste Tilbud. Ved at lade Arbejdet udføre med Haandkraft blev der beskæftiget 20 Mand mere, og hvis man gik ud fra, at de ellers ikke kunde skaffe sig Arbejde, og at det var Familieforsørgere med mindst 3 Børn, som fik en Understøttelse af

26 Kr. om Ugen, vilde der gaa mere end de 8000 Kr. til Understøttelse. Der var ogsaa en moralsk Side af Sagen, idet der nu i Aarets bedste Tid fandtes mange ledige Hænder, og det vilde sikkert blive mødt med Uvilje, hvis man her vilde anvende Maskinkraft og derved afskære dem fra at tjene til deres Underhold. Af disse Grunde vilde Taleren anbefale at overdrage Arbejdet til Beckgaard; han havde ofte givet Tilbud, men vist ikke før haft noget Arbejde for Kommunen, og det betød ikke meget, at han var udenbys, idet der skulde anvendes Folk fra Aarhus til Arbejdet.

Holst-Knudsen var meget betænkelig ved at følge Flertallets Indstilling, idet Afgravningen forsinkes, og Arbejdet vil blive dyrere. Skulde der virkelig være Tale om at spare de 8000 Kr. i Understøttelse, maatte Hjelpekassens Budget altsaa blive dette Beløb mindre, men hvis det ikke blev Tilfældet, var der ikke tjent noget derved, og Taleren vilde foreslaa, at man vælger det laveste Tilbud.

Borgmesteren erkendte, at der kunde siges meget baade for og imod dette Forhold. Hvis Arbejdet ved at udføres med Haandkraft blev senere færdigt, fik man et Rentetab, idet det vilde vare længere, før der eventuelt kunde sælges Grunde. Stadsingeniøren havde imidlertid lovet, at der skulde blive taget fat saaledes, at Haandværkerne kan komme til at begynde om en 14. Dages Tid, og saa kunde der næppe gaa noget i Stykker derved. Naar man saa tilmed kunde gøre noget for de Arbejdsløse, syntes Taleren, man nok kunde følge Flertallets Forslag.

Andr. Bitsch oplyste, at Arbejdets Varighed blev ganske det samme, idet Tidsfristen var ens.

J. R. Fanger mente ikke, man kunde gaa imod Udviklingen og fjerne Maskinerne fra Arbejdet, og f. Eks. ved Belysningsvæsenet og ved Havnen kunde man næppe se saaledes derpaa. De 8000 Kr. blev her brugt til ganske uproduktivt Arbejde. Det betød 10 Mand i 4 Maaneder, men man kunde for de 8000 Kr. ogsaa anvende 20 Mand med en Arbejdstid af 4 Timer daglig; derved kunde de tjene lige saa meget som deres Understøttelse, og det kunde blive produktivt Arbejde som f. Eks. Stenslagning, Kloakgravning eller lignende. Efter Forslaget her blev de 8000 Kr. smidt bort, og det kunde Taleren ikke stemme for.

Rasmus Rasmussen sluttede sig til Hr. Fangers Udtalelser. Det var ogsaa tvivlsomt, at Entreprenøren var tilfreds med den Arbejdskraft, han kunde faa blandt de Arbejdsløse; Taleren vilde i hvert Fald nødig have nogen af disse i Arbejde, efter at de havde spadseret i saa lang Tid, og hvis man skulde til andre Byer for at faa brugelig Arbejdskraft, var der ikke

noget vundet derved. Hjælpekassen sparede sikkert ikke noget, den vilde udbetale ganske det samme som ellers. Hvis dette Princip skulde gennemføres, kunde man lige saa godt losse Kullene ved Havnen med Hænderne og stille Kranerne i Ro.

J. Fanger bemærkede, at hvis Arbejdet absolut skal udføres med Haandkraft, burde man i hvert Fald se at faa fat i de Arbejdere, der har opbrugt deres Understøttelse, saa Hjælpekassen kan spare at udbetale Hjælp til dem, saafremt der da blandt disse fandtes Folk, som kan grave Jord.

J. Perregaard syntes, at hvis Tiden betød noget, faldt det tilbage paa Byraadet, for Arbejdet kunde være paabegyndt længe før. Til Jordarbejde var der altid 10 Gange saa mange Folk, som der var Brug for, og det kunde enhver Arbejdsløs paatage sig. Det var ikke det samme som f. Eks. at være Murerarbejdsmand. Det var ogsaa af Værdi at give disse Folk Adgang til at fortjene noget i Stedet for Understøttelse.

Borgmesteren svarede, at hvis Tiden var forpasset, var Perregaard en af dem, som var Skyld deri. Naar Arbejdet var trukket ud, skyldtes det nærmest Kloakarbejdet, som blev forsinket paa Grund af Vejret.

Rasmus Rasmussen antog, at selv om alle kunde lave Jordarbejde, var der stor Forskel paa dem, og Entreprenøren vilde næppe blive glad for at faa alle de ledige til dette Arbejde. Naar der blev sagt, at Kommunen havde ladet meget Jordarbejde udføre, vilde Taleren minde om den Stab, som gik og lavede Jordarbejde ude ved Silkeborgvej; men man skulde nødig have det udført paa den Maade, for det vilde være en Skandale for hele Byen.

Chr. Nielsen protesterede mod Rasmus Rasmussens Udtalelser. Naar man vidste, hvormange Arbejdsløse der fandtes i Byen, var det fuldstændig hen i Vejret at sige, at der ikke kan skaffes 20 brugelige Jordarbejdere iblandt dem. Hvis der kom 20 arbejdsløse Familieforsørgere mere i Arbejde, var det ogsaa givet, at Hjælpekassen sparede Understøttelsen til dem. Man kunde selvfølgelig sige, at Hoffmann skal have Arbejdet, men det vilde være forkert, naar der uden nævneværdig Udgift kan beskæftiges saa mange Folk mere.

Holst-Knudsen antog, man godt kunde lade være atampe imod Maskinerne, for dem kom man ikke af med. Det var noget af et Principsspørgsmaal, om det skal være Maskiner eller Haandkraft; man havde jo forsøgt med Haandkraft, men det forløb ikke saadan, at nogen

her i Salen vist ønskede det gentaget. Skulde det betyde noget, maatte Hjælpekassens Budget nedsættes med det samme Beløb, for selv om den sparer Pengene til disse Arbejdere, kunde den godt bruge dem paa anden Maade, og der var nogen Grund til al tro, at det vilde ske.

Vald. Pedersen antog ogsaa, der vilde blive noget mindre Tilgang til Hjælpekassen, men selvfølgelig kunde ingen garantere noget. Men den moralske Side af Sagen var den vigtigste. Man havde gennem mange Aar været enige om, at Arbejdsløsheden virkede demoraliserende, og naar en Del af Demoralisationen kunde afhjælpes ved at ofre 8000 Kr., burde man gøre det. Der blev stadig raabt op om, at der skal skaffes Arbejde, og det bebrejdedes den nuværende Regering, at den intet gjorde derfor; men nu vilde man her forhindre Folk i at komme i Arbejde. Taleren vilde ikke bekæmpe Maskinerne, selv om de gjorde mange Folk arbejdsløse. Naar der lidligere kom en Damper til Kornkompagniet, var der Arbejde til 70 Mand i 10 Dage; nu kunde 5 Mand besørge det i 10 Timer. Det gjaldt jo om at følge med den tekniske Udvikling, men det havde ogsaa medført, at der ikke blev nok til Skibene at sejle med, saa en hel Del Tonnage var oplagt. For en Gravemaskine var Forholdet dog noget anderledes, idet Jordarbejdet kunde udføres omtrent lige saa hurtigt med Haandkraft. Taleren antog ikke, at Muremester Rasmussen vilde have fremsat sine Udtalelser om Arbejderne for aabne Døre, for det var ganske ved Siden af, at der ikke kunde findes 20 kvalificerede Jordarbejdere blandt 7 - 800 Arbejdsløse, og her behøvedes ikke nogen Øvelse eller Træning som f. Eks. for at være Murerarbejdsmand. Det meste Arbejde skulde udføres paa Akkord, saa det blev ikke noget i Retning af Nødhjælpsarbejdet; derfor skulde Hr. Rasmussen være lidt forsigtig med at sætte et saadant Uduelighedsstempel paa Arbejderne. Angaaende Hr. Fangers Regnestykke vilde Taleren blot sige, at Arbejderne er ikke interesserede i at arbejde 4 Timer om Dagen, for det kunde de ikke leve af, saa det Regnestykke dueede ikke.

Flertallets Indstilling vedtoges med 11 Stemmer mod 7.

